

Accidentele lozing in een waterloop

Op een dinsdag in de loop van de namiddag stelde een operator tijdens een controle vast dat het geloosde afvalwater na de twee actieve kool torens van het waterzuiveringsstation een melkachtig uitzicht had. Bij analyse van dit gezuiverde water bleek dat er pesticiden in aanwezig waren.

De accidentele lozing heeft ongeveer 5,5 uur geduurd en heeft geleid tot een grote vissterfte over meerdere kilometers van de waterloop.

De betrokken onderneming produceert en verpakt gewasbeschermingsmiddelen.

Relaas van de feiten

Beschrijving van het ongeval

Op maandag was een product afgevuld dat de stoffen bevat die volgens de analyse in het afvalwater aanwezig waren. Tijdens het afvullen van dat product werd vastgesteld dat er 800 à 900 liter ontbraken. Dit werd evenwel niet gemeld en er was geen lek vastgesteld.

Het betrokken product werd de vrijdag ervoor geproduceerd en was tijdelijk in een tank opgeslagen in afwachting van de afvulling. Een knooppunt van kleppen en flexibele slangen laat toe om producten van de tijdelijke opslagtank naar de verschillende afvullijnen te sturen. Op maandag werd de afvulling op één van de afvullijnen gestart. De klep naar een naburige afvullijn was niet volledig gesloten. Aan de leiding naar die afvullijn was een flexibel gekoppeld waarvan het uiteinde net boven het riool voor industrieel afvalwater lag. Daardoor kon er geleidelijk een hoeveelheid product weglekken zonder dat dit werd opgemerkt.

Oorzaken van het ongeval

De riolen voor het industrieel afvalwater van de afvullijnen komen uit in een eerste tijdelijk opvangbekken. Dit tijdelijk opvangbekken loopt op zijn beurt over naar 5 tijdelijke opvangbekkens. Daarna wordt het afvalwater behandeld in het waterzuiveringstation door filtratie met houtmeel en actieve kool. Door de zware verontreiniging tijdens het ongeval werd de actieve kool snel verzadigd.

Vervolgens gaat het afvalwater naar een homogenisatiebekken waarover door gravitaire overloop een continue stroom loopt. Tijdens het incident was het homogenisatiebekken gebypassed wegens werken die er al enkele weken aan bezig waren. Met uitzondering van een meting van de TOC (Total Organic Carbon) van het afvalwater werden geen tussentijdse organisatorische of technische maatregelen genomen om de afwezigheid van het homogenisatiebekken te compenseren.

Vóór de lozing in de waterloop is een continue TOC meting aanwezig. Bij alarm van deze TOC meting kan het volledige waterzuiveringstation worden stilgelegd. De staalnameleiding van deze TOC meting was echter verstopt, waardoor de meting niet correct was en de verontreiniging van het gezuiverde afvalwater niet gedetecteerd werd.

Lessen

Beheer van de waterzuivering

Het volledige beheer van het afvalwater wordt best aan één enkele verantwoordelijke toevertrouwd.

Een dergelijke verantwoordelijke voor het industrieel afvalwater werd in het betrokken bedrijf aangeduid. Hij is verantwoordelijk voor het beheer van de verschillende stromen tussen de verschillende bekkens, de goede werking van de analysers en het waterzuiveringstation.

Technische en organisatorische maatregelen

De kwaliteit van het geloosde water moet gekend zijn en de metingen erop moeten representatief zijn voor de eventueel aanwezige verontreiniging.

In dit geval wordt een bijkomende controlestep ingevoerd alvorens het gezuiverde afvalwater geloosd wordt. Het behandelde afvalwater zal per batch afgezonderd worden in isolatiebekkens. Voor elke lozing zullen analyses gebeuren van de ecotoxiciteit (op algen en daphnia).

De transferlijnen tussen de productiezone en de verpakkingzone zullen volledig gewijzigd worden. Het zal niet langer nodig zijn om flexibels te gebruiken en de oplijning zal gedeeltelijk geautomatiseerd worden.

Er zullen productiefiches ontwikkeld worden. Daarop zullen de hoeveelheid af te vullen product, de geproduceerde hoeveelheid en de van of naar de tanks te verpompen hoeveelheden vermeld worden. Hierdoor zou het verlies van product niet langer ongemerkt mogen gebeuren. De uitwisseling van informatie tussen de productie- en verpakkingafdeling zal geformaliseerd worden.

Overbrugging van beveiligingsmaatregelen

Een laatste punt heeft betrekking op de risicoanalyses en veiligheidsuitrusting. Het homogenisatiebekken heeft een belangrijke functie in het beheer van het industrieel afvalwater. Tijdens de werken en de bijhorende uitdienstname van dit bekken werd geen enkele formele tussentijdse maatregel genomen.

Men had tussentijdse maatregelen (organisatorisch of technisch) kunnen treffen om het risiconiveau zoals vastgelegd in de risicoanalyse te blijven garanderen.

Deze nota verschijnt in de reeks "Lessen uit ongevallen". In deze reeks worden incidenten en ongevallen beschreven die zich in Belgische Seveso-bedrijven voordeden en onderzocht werden door de Afdeling van het toezicht op de chemische risico's. De bedoeling van deze nota's is het toegankelijk maken van lessen uit deze incidenten en ongevallen voor een groot publiek.

Deze nota werd opgesteld in samenspraak met het bedrijf waar het incident of ongeval zich voordeed. Om redenen van privacy en confidentialiteit werden gegevens die een identificatie van het betrokken bedrijf mogelijk maken en die niet nodig zijn voor de duidelijkheid van de lessen, niet opgenomen (zoals de plaats en datum van het ongeval, bepaalde technische gegevens van de installatie).

Meer "Lessen uit ongevallen" en informatie over preventie van zware ongevallen vindt u op: www.werk.belgie.be/acr

Deze nota mag vrij verspreid worden op voorwaarde dat het om de volledige nota gaat.
Cette note est aussi disponible en français.

Kenmerk: CRC/ONG/020-N

Verantwoordelijke uitgever: FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg

Publicatiedatum: september 2008